

HOOGSTANDJE

H₂O

DE GROOTSTE WATERBERGING VAN NEDERLAND

De kans dat we te maken krijgen met een combinatie van (noord)westerstorm, stormvloed op zee én hoog water in het benedenrivierengebied is klein. Doet het zich allemaal tegelijk voor, dan kunnen de gevolgen serieus zijn. Nederlands nieuwste en grootste waterberging Volkerak-Zoommeer biedt extra bescherming. Tekst Dorien ter Veld | Fotografie Marcel Molle

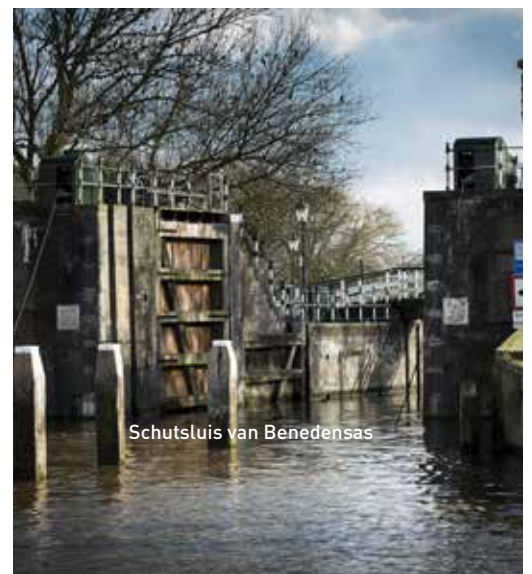

Van de 127 kilometer dijk die het meer omringt, is 1 kilometer verhoogd en 35 kilometer opnieuw bekleed

In de haven van Tholen wordt een nieuwe dam gebouwd met daarin een keersluis

Om de waterberging in te zetten, moeten de Volkeraksluizen opengezet worden

Schutsluis van Benedensas

Om droge voeten te houden, moet Nederland rekening houden met water van alle kanten. Zodra westers storm en stormvloed op zee samen vallen, worden we de Maeslantkering, de Hartelkering, de Haringvlietluizen en de Oosterscheldekering gesloten. Het rivierwater wordt dan niet meer wordt afgevoerd naar zee en de kans op overstromingen langs het Hollandse Diep, het Haringvliet en in het benedenrivierengebied neemt toe. Om te voorkomen dat vier miljoen mensen natte voeten krijgen, hebben de waterschappen Brabantse Delta, Hollandse Delta, Scheldestromen en Rijkswaterstaat van het Volkerak-Zoommeer een waterberging gemaakt. Het is één van de 34 maatregelen in het kader van het programma *Ruimte voor de Rivier*.

Om de waterberging in te zetten, moeten de Volkeraksluizen opengezet worden. Binnen 24 uur stijgt het waterpeil dan van NAP tot maximaal 2,30 meter. Het meer kan 200 miljoen kub extra rivierwater bergen, genoeg voor 80.000 Olympische zwembaden. Hierdoor daalt de waterstand met 10 centimeter op het Hollandsch Diep en het Haringvliet en met 3 centimeter bij Dordrecht. Dat lijkt weinig, maar deze centimeters maken wel het verschil.

Hoewel de waterberging sinds 1 januari volledig inzetbaar is, zijn nog niet alle keringen klaar

Dat de waterberging binnen twee jaar gerealiseerd kon worden, heeft te maken met de geschiedenis van het Volkerak-Zoommeer. Van oudsher was het Volkerak-Zoommeer een open estuarium. Tussen 1953 (watersnoodramp) en 1987 (Deltawerken) zijn rondom het meer stevige zeedijken gebouwd. Toen in 1987 de Philipsdam en de Oesterdam werden aangelegd, verdween de open verbinding met zee en dus ook het getij. De waterkeringen rondom het meer verloren grotendeels hun functie. Nu het meer mogelijk weer hoge peilen moet bergen, is het gunstig dat de zeedijken er al liggen. Het zijn vooral de kunstwerken die geschikt moesten worden gemaakt voor een hoger waterpeil.

Negen sluisen, eenemaal, een inlaat en een uitlaat moesten worden aangepast zodat de waterberging veilig kan functioneren. Een groot deel van de aanpassingen vond in Noord-Brabant plaats. Mark de Vries, technisch manager bij waterschap Brabantse Delta: "We hebben zeven sluisen aangepast met een tweede deur. Bijzonder qua techniek is vooral de aanpassing bij de schutsluis van Benedensas, een klein monumentaal sluisje uit 1822. In de bestaande constructie was geen ruimte voor een tweede set deuren, daarom hebben we op de bodem een klep met een scharnier geplaatst. Die trekken we bij hoog water omhoog met twee kabels vanuit onopvallend geplaatste lierkasten."

Van de 127 kilometer dijk die het meer omringt, is 1 kilometer verhoogd en 35 kilometer opnieuw bekleed. De Vries: "In Noord-Brabant hebben we van 21 kilometer dijk de bekleding verbeterd. Bij Benedensas hebben we gewerkt met *Polyurethane Bonded Aggregate*. Het mooie van dit materiaal is het grote aantal poriën. Hierdoor neemt de dijk meer golfenergie op en is hij bovendien beter begroeibaar."

Hoewel de waterberging sinds 1 januari volledig inzetbaar is, zijn nog niet alle keringen klaar. Gert Jan Wijkhuizen, projectmanager bij waterschap Scheldestromen: "In de haven van Tholen bouwen we momenteel een compleet nieuwe dam met een keersluis erin. Bijzonder is dat deze dam al wel volledig geschikt is om water te keren, terwijl de werkzaamheden nog het hele jaar doorlopen. We kunnen de tijdelijke scheepvaartpassage op elk moment sluiten door vanaf een ponton losse damwanden te plaatsen."

De kans dat we de waterberging morgen moeten inzetten is klein. Volgens modelberekeningen hebben we de waterberging nu slechts eens in de 1.430 jaar nodig. In 2050 is dit 'al' eens in de 550 jaar. In ieder geval zijn we er nu op voorbereid.

Het meer kan 200 miljoen kub extra rivierwater bergen, genoeg voor 80.000 Olympische zwembaden